

N:o 35.

Ank. till Riksd. kansli den 16 juni 1887, kl. 12 midd.

Memorial, med anledning af erhållen återremiss af en fråga angående de kongl. teatrarne.

(2:a U. A.)

Sedan Kongl. Maj:t i propositionen angående statsverkets tillstånd och behof under sjunde hufvudtiteln, i sammanhang med begäran om anslag till uppehållande af de kongl. teatrarne verksamhet under spelåret 1887—1888, föreslagit, att Riksdagen måtte medgifva, *dels* att de kongl. teatrarne verksamhet finge, under spelåret från och med den 1 juli 1887 till den 1 juli 1888, för statens räkning fortgå vare sig å båda teatrarne eller allenast å stora teatern, med rätt för Kongl. Maj:t att under nämnda spelår på arrende upplåta dramatiska teatern med tillhörande materiel åt den eller de personer, som kunde finnas hugade och skickliga att derstädes på ett konsten värdigt sätt uppehålla den dramatiska verksamheten, med skyldighet för upplåtelseägaren att tidtals låta å stora teatern emot viss ersättning och med rätt att dervid begagna denna teaters materiel uppföra större skådespel, äfvensom på de vilkor i öfrigt, som Kongl. Maj:t kunde finna skäligt bestämma, *dels ock* att den arrendesumma, som till följd af berörda upplåtelse kunde komma att tillflyta statsverket, finge användas såsom bidrag till uppehållande af den lyriska verksamheten å stora teatern, hade statsutskottet i sitt utlåtande n:o 7 *a*, jemte förslag under utlåtandets *mom. a)* och *b)* i fråga om de begärda anslagen, tillika under *mom. c)* hemställt om bifall till Kongl. Maj:ts förslag beträffande dramatiska teaterns upplåtande på arrende och arrendesummans användande.

I fråga om anslagen för uppehållande af de kongl teatrarnes verksamhet har Riksdagen, efter gemensam omröstning i enlighet med den af statsutskottet i punkten 2:o af dess memorial n:o 28 föreslagna voteringsproposition, beslutat att, för uppehållande af teaterverksamheten under spelåret 1887—1888, utöfver det å ordinarie stat uppförda anslag af 60,000 kronor, till Kongl. Maj:ts förfogande ställa ett kreditiv å 25,000 kronor, att användas endast i den mån anslaget å ordinarie stat, Kongl. Maj:ts enskilda bidrag till teatrarne samt teatrarne öfriga inkomster icke förslå till bestridande af utgifterna för ifrågasvarande verksamhet, dock med vilkor, att statsmedel utöfver sålunda bestämda anslag icke må för de kongl. teatrarne användas.

Den i utskottets ofvanberörda hemställan under *mom. c)* af dess utlåtande n:o 7 *a* omförmälda fråga om dramatiska teaterns upplåtande på arrende har deremot af båda kamrarne visats åter till utskottet; och har utskottet under punkten 3:o af sitt memorial n:o 28 meddelat, att utskottet, sedan sig visat, huru den under punkten 2:o af samma memorial föreslagna, ofvan åberopade gemensamma omröstning utfallit, komme att till Riksdagen afgifva yttrande och förslag i anledning af den sålunda erhållna återremiss.

Härvid anser sig utskottet böra i minnet återkalla, att enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 25 april innevarande år, sidd. 83 och 84, de hufvudgrunder för upplåtelsen, hvilka enligt föredragande departementschefens mening borde iakttagas, voro följande:

»Dramatiska teaterns hus med dithörande inventarier äfvensom alla till nämnda teater hörande dekorationer, attributer, möbler och kostymer m. m. skulle upplåtas på ett år från och med den 1 nästkommande juli emot en årlig hyresafgift af 15,000 kronor. Sjelfva byggnaden skulle underhållas af kronan genom öfverintendentsembetet: men scenen, salongen, öfriga till konsortiet upplåtna lokaler, maskinerier samt lösboet skulle underhållas af konsortiet samt borde återlemnas i minst lika godt skick som vid tillträdet. Konsortiet hade ock att försäkra lösboet mot eldskada. Verksamheten på dramatiska teatern, som, i öfverensstämmelse med hvad hittills varit vanligt, hufvudsakligen komme att omfatta det moderna skådespelet, borde i anseende till så väl val af stycken som deras utförande motsvara de anspråk, som kunde ställas på en kongl. teater. Chefen för finansdepartementet skulle ega att för tillsyn öfver teatern anställa en inspektör, hvilken hade rätt till friplats å teatern och vore berättigad att förbjuda uppförandet af teaterstycken, som han ansåge ovärdiga en kongl. scen. Det skulle åligga konsortiet att, efter direktionens för de kongl. teatrarne bestämmande och mot ersättning, hvarom nämnda direktion hade att med konsortiet

träffa närmare aftal, låta personalen vid dramatiska teatern tre gånger i hvarje månad, från och med september till och med maj, å stora teatern uppföra större skådespel, dervid, om så erfordrades, stora teaterns materiel finge begagnas. Om Riksdagen eller andra för teaternes fortsatta verksamhet i oförändradt skick lemnade anslag till enahanda belopp, som nu utgå, eller om Riksdagen vägrade bifalla förslaget om dramatiska teaterns upplåtande på arrende, skulle det uppgjorda aftalet förfalla; och komme i sådant fall direktionen öfver de kongl. teaterne att öfvertaga de kontrakt, som konsortiet före fattandet af sådant beslut ingått med sujetter om engagement vid teatern, likasom direktionen skulle ersätta konsortiet kostnad för anskaffande af teaterstycken och utskrifning af roller».

Ett eventuelt kontrakt i öfverensstämmelse med de sålunda angifna hufvudgrunder lärer redan finnas upprättadt. Då utskottet i sitt utlåtande n:o 7 a hemställde om bifall till Kongl. Maj:ts förslag om rätt att på arrende upplåta dramatiska teatern, föreslog utskottet i sammanhang härmed ett sådant beslut i fråga om teateranslagen, att anslag till enahanda belopp, som nu utgå, skulle komma att lemnas för teaternes fortsatta verksamhet i oförändradt skick; och skulle, om detta förslag bifallits, det således hafva stått Kongl. Maj:t öppet att, utan hinder af det eventuelt uppgjorda kontraktet, hvilket i sådan händelse förfallit, taga frågan om vilkoren för dramatiska teaterns utarrendering under förnyad ompröfning.

Nu synes deremot, så vidt utskottet är i tillfälle att bedöma förhållandet, detta vara ett annat samt det eventuelt upprättade kontraktets bestånd vara, om icke helt och hållet, så åtminstone i det närmaste beroende på Riksdagens medgifvande.

Då Riksdagen beslutit att för uppehållande af teaterverksamheten under spelåret 1887—1888, utöfver det å ordinarie stat uppförda anslag af 60,000 kronor, till Kongl. Maj:ts förfogande ställa ett kreditiv å 25,000 kronor, att användas endast i den mån anslaget å ordinarie stat, Kongl. Maj:ts enskilda bidrag till teatern samt teaternes öfriga inkomster icke förslå till bestridande af utgifterna för ifrågavarande verksamhet, dock med vilkor, att statsmedel utöfver sålunda bestämda anslag icke må för de kongl. teaterne användas utan att dervid särskildt fästa det medgifvande, att denna verksamhet finge i enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit för statens räkning fortgå vare sig å båda teaterne eller allenast å stora teatern, torde vid sådant förhållande Riksdagen icke nu mera kunna bifalla Kongl. Maj:ts begäran om medgifvande till utarrendering under nästa spelår af den dramatiska teatern.

Utskottet hemställer alltså,

att frågan om Riksdagens medgifvande till den dramatiska teaterns uttarrendering må anses hafva förfallit.

Stockholm den 16 juni 1887.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

af herrar grefve *G. Sparre*, friherre *F. von Essen*, *E. Sederholm* och *G. V. Schotte*, hvilka ansett Riksdagens beslut böra så formuleras, att i Riksdagens svar på Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning ut-

tryckligen meddelades, att Kongl. Maj:ts berörda framställning icke vunnit Riksdagens bifall, och alltså funnit klämmen böra affattas sålunda,

att Riksdagen må förklara, att frågan om Riksdagens medgifvande till den dramatiska teaterns utarrendering må anses hafva förfallit, och att Kongl. Maj:ts framställning om berörda utarrendering således icke vunnit Riksdagens bifall;

af herr friherre *B. A. Leijonhufvud*, som anfört:

»Jag anser att Riksdagens svar på Kongl. Maj:ts hemställan om medgifvande till utarrendering af dramatiska teatern bör innehålla att: då Riksdagen saknar tillräcklig insigt och kännedom om rättaste sättet att ordna teatrarnes ekonomiska förvaltning, anser sig Riksdagen ej böra uttala sig hvarken för eller mot den ifrågasatta utarrenderingen af dramatiska teatern, utan öfverlemnar Riksdagen denna sak helt och hållet åt Kongl. Maj:ts bedömande och afgörande. För den händelse Kongl. Maj:t beslutar sig för den ifrågavarande utarrenderingen, medgifver Riksdagen att den inflytande arrendeafgiften må användas till upprätthållande af den stora teaterns verksamhet.»

I denna reservation har herr friherre *R. von Kræmer* instämt;

af herrar *P. Pehrsson*, *A. Persson*, *N. Persson* och *Liss Olof Larsson*, hvilka ansett Riksdagens svar å Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning böra sålunda affattas:

»Då det anslag, Riksdagen alltsedan år 1883 anvisat för de kongl. teatrarnes verksamhet, varit begränsadt till visst belopp och för beloppets användande gjorts som ett uttryckligt vilkor, att utöfver detta anslag inga statsmedel finge ytterligare användas, och då Riksdagen hittills icke tagit del i teatrarnes verksamhet eller förvaltning, har Riksdagen icke ansett Kongl. Maj:ts framställning om Riksdagens medgifvande till utarrendering af dramatiska teatern böra föranleda till något uttalande från dess sida, utan öfverlemnar afgörandet härom åt Kongl. Maj:ts bestämmande.»